

Andakt: Hållbarhet och rättvisa

Tanken att vi som kyrka och kristna har ett ansvar för naturen är inte ett nutida påfund, utan en av de första uppgifterna som Gud ger människan i Bibeln: bruka och vårda. Dilemmat hur mänskligheten skall kunna producera föda åt alla, utan att samtidigt utarma naturen och förstöra den biologiska mångfalden är en av de mest akuta frågorna idag.

Jag hör själv till dem som försöker minska på ätandet av kött, men jag har ännu långt att gå till en rent vegetarisk kost. Ett mer moderat mål är att köttet helst skall vara närproducerat med användande av ekologiska grödor, eller vilt som har fällts i närområdet.

I Bibeln ses daglig föda som ett uttryck för Guds omsorg och välsignelse, men maten behandlas också i samband med rituell renhet och social rättvisa. Många av kontroverserna mellan Jesus och fariséerna uppkom kring frågan om bordsgemenskap och renhetslagar, som en följd av att Mose lag i detalj reglerar vad man får äta, när man får äta och med vem man får äta.

I likhet med Jesus framhöll profeterna i Gamla testamentet att rituell renhet aldrig kan ersätta rättvisa. De rika bör dela med sig, så att de utsatta i samhället får vad de behöver. Även Predikaren varnar för att rikedom kan göra en människa ängslig och självisk: "God är arbetarens sömn, han må äta litet eller mycket, men den rikes överflöd ger honom ingen ro att sova." (Pred 5:11)

Den internationella klimatpanelen IPCC framhåller i sin senaste rapport bland annat att den växande köttproduktionen och -konsumtionen i världen starkt bidrar till klimatförändringen. Å ena sidan bör vi ta detta på stort allvar, å andra sidan skall vi naturligtvis akta oss för att göra valet av kost till en fråga med vars hjälp vi delar in människor i onda och goda. Paulus understryker: "Ty Guds rike är inte mat och dryck utan rättfärdighet och frid och glädje i den heliga anden." (Rom 14:17)

Men det betyder inte att matvanor är oviktiga för vårt förhållande till Gud, naturen och andra människor. Jesus visade ju på många olika sätt att världen kan förändras av en så alldaglig sak som bordsgemenskap. Han åt med utstötta människor, han instiftade nattvarden som en försoningens och solidaritetens måltid, och han befriade Sackaios från girighet till givmildhet.

Ifall vi vill bromsa den hotfulla utvecklingen i världen måste vi själva vara beredda att förändras. Det handlar här, liksom i all kristen etik, om hur vi använder de goda gåvor som Gud har gett oss: själviskt eller solidariskt? Deltar vi i förlåtelsens, delandets och omsorgens kretslopp, eller stänger vi oss inne i vår egen självtillräcklighet?

